

La llengua catalana passa a ser oficial a Catalunya Nord

“Article 1: El Consell General dels Pirineus Orientals reconeix oficialment el català com a llengua del departament.” Aquest és l'article que obre la Carta a favor del català, votada pel Consell General dels Pirineus Orientals, a la sessió del 10 de desembre. Un reconeixement simbòlicament fort, i políticament rellevant, que ha passat gairebé desapercebut fins que no ha sortit la revista d'aquesta institució. Segons Marcel Mateu, encarregat de la Catalanitat al Consell General, “aquell dia es van votar moltes coses, i els mitjans de comunicació no es van fixar en aquesta notícia”. I aquest reconeixement no és pas una cosa qualsevol. Catalunya Nord era fins ara el darrer territori dels Països Catalans on el català no tenia cap mena de reconeixement institucional, i això des de l'any 1700, quan un edicte del rei francès Lluís XIV prohibí l'ús del català en els documents oficials.

Ara, amb la Carta del català, la llengua catalana esdevé cooficial al costat de la llengua francesa, com a mínim als ulls del Consell General. Com és lògic, es reconeix l'autoritat de l'Institut d'Estudis Catalans en matèria de normes lingüístiques, normes que seran seguides i complertes en totes les comunicacions en català del Consell.

Però la Carta va més enllà de l'oficialitat de la llengua, tal com ho explica Marcel Mateu: “En aquesta Carta, hi trobem tot el que hem fet i farem pel català a Catalunya Nord. És una manera de confirmar la nostra feina.” S'hi destaca el paper de l'ensenyament, tant per a la mainada com per als adults, i dels mitjans de comunicació, en la línia del conveni recent signat amb Televisió de Catalunya. La retolació bilingüe generalitzada també és un dels compromisos de l'administració. Aquest seguit de mesures preses pel Consell General contrasta bastant amb la posició de l'estat francès, que s'ha negat a ratificar la Carta Europea de

El Consell General ha votat i publicat una Carta a favor del català, en la qual reconeix oficialment el català com a “llengua del departament”. És la primera vegada, d'ençà del Tractat dels Pirineus de l'any 1659, que s'oficialitza el català a Catalunya Nord.

les Llengües Regionals i Minoritàries. Per a Christian Bourquin, president del Consell General, “la nostra Carta és una veritable eina, un veritable contracte per als catalans, però és també un argument més per a ratificar

la Carta Europea”. Una manera de recordar, poques setmanes abans de les eleccions cantonals i municipals, el refús del president francès Nicolas Sarkozy de reconèixer les llengües minoritàries.

“És un acte polític important”

Marcel Mateu és el primer vice-president del Consell General de Catalunya Nord, elegit del cantó d'Elna. Actualment és adjunt al batlle de la vila d'Elna. S'encarrega del patrimoni i de la catalanitat al si del Consell General.

—El Consell General va votar el 10 de desembre una Carta a favor del català, en la qual reconeix oficialment la llengua catalana. És una decisió sorprenent?

—No tant, al capdavant. A Catalunya Nord, des de l'any 2001, el Consell General duu a terme una feina considerable per la llengua, la cultura i la identitat catalanes. Tota aquesta feina, i tota la que queda per fer, s'havien de posar per escrit. Per a nosaltres era, més que res, una necessitat per assegurar-nos que els esforços que hem fet fins ara tindran continuïtat els anys propers.

—A la Carta es destaca el reconeixement oficial del català?

—Sí, aquest és un acte polític important, fort. Reconèixer la llengua catalana a Catalunya Nord era una cosa que ens havíem fixat, i ara ho tenim fet. I si mai canvia la majoria al Consell General, o si es vol rectificar aquesta decisió, s'haurà de fer passar pel vot dels consellers. Cal saber que la Carta ha estat votada sense cap vot en contra, però sí amb 6 abstencions dels elegits de la dreta.

—Concretament, quins canvis aportarà aquesta oficialització del català?

—Bé, la veritat és que a mitjà termini hi pot haver molts canvis. Però perquè s'acabi de signar la Carta a favor del català no canviarà tot de l'un dia per l'altre. De moment, és la traducció clara i concreta de la nostra voluntat de sempre de fomentar la llengua catalana aquí. Ara bé, les coses

es faran progressivament. Ara, ja, tots els funcionaris del Consell General tenen la possibilitat de seguir classes de català, gratuïtament, per tal de formar-se personalment i

també professionalment. Per una altra banda, tota la senyalització que és de la nostra competència serà bilingüe, a tot el territori, sigui en català, sigui en occità a la Fenolleda. Però, ja se sap, les coses necessiten temps abans de concretar-se.

—Sobre quins eixos de treball es vol insistir?

—De fet, és veritablement un conjunt. No es pot treballar només en un camp. Això dit, és clar que hi ha pilars fonamentals, com ara l'ensenyament. Ja fa anys que amb l'Associació per l'Ensenyament del Català (APLEC), i en cooperació amb els ajuntaments, el Consell General permet que es facin unes quantes hores setmanals de descoberta i d'aprofundiment del

català, a les escoles maternals i primàries. Igualment, la presència del català als mitjans de comunicació és clau. Ja ajudem Ràdio Arrels, que emet únicament en català, i hem signat un conveni amb TVC. Però s'ha d'anar més enllà.

—Com han reaccionat les associacions de defensa del català respecte a la Carta?

—En general, ha estat molt ben rebuda, i hem tingut molts agraïments. Hi ha hagut poques crítiques, algunes reserves, però només aquell qui no fa res no s'exposa a tenir-ne. De totes maneres, tenim menester del món associatiu i de tots els nord-catalans. Si la Carta ha estat ben rebuda, és també perquè hem fet una feina prèvia, acollint i sensibilitzant la gent nova, comunicant en català a la nostra pàgina web o a les publicacions del Consell General i del Consell Regional. La Carta només és un element suplementari.

Marcel Mateu.

Associacions i institucions reaccionen. La notícia, sigui com sigui, ha estat generalment ben rebuda per les associacions de defensa del català, tot i alguna reserva. Així, per exemple, en declaracions a la premsa, Joan Jaume Prost, president de la Federació d'Entitats per la Defensa de la Llengua i Cultura Catalanes, ha qualificat la Carta de “pas endavant” i ha comentat que era “plena de bones intencions”, però que ara calia

estar atent a “accions concretes, com per exemple la retolació bilingüe de les carreteres. Cal veure si hi ha la intenció de fer del català una llengua funcional”. Per una altra banda, el president de l'associació Arrels, que gestiona una ràdio i una escola, ha reconegut que és “la primera volta que una entitat oficial legalitza el català, i és un precedent molt important per al futur de la llengua. Però com que el Consell té poques competències, la

incidència pública de la Carta serà limitada”. Tots dos afegeixen que és “curiós” que aquesta decisió es faci pública un mes abans d'una convocatòria electoral.

A la resta dels Països Catalans, el reconeixement oficial del català ha suscitat reaccions. Així, el secretari general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Bernat Joan, diu que “és una manera de trencar amb el tabú francès de les llengües minoritzades. El català

deixa l'estatus de desprotecció absoluta, però caldrà veure quin pressupost s'hi atribuirà." La qüestió és bona. Ara mateix, el Consell General no ha votat cap pressupost suplementari, sinó que dedica uns 800.000 euros anuals a la gestió del *patrimoni*, en el qual es troba inclosa la *catalanitat*.

La notícia també ha arribat a les illes Balears, i Margalida Tous, directora general de Política Lingüística, deia en un comunicat que "l'oficialitat de la llengua catalana és important, pel que té de reconeixement jurídic, acadèmic i social", i afegia que regalaria al Consell General deu exemplars del Diccionari Català-Valencià-Balear, per a repartir a les comarques septentrionals.

Després del 9 de març, dia d'eleccions també a Catalunya Nord, tots els qui defensen la llengua vetllaran perquè la voluntat de tornar a dignificar el català es confirmi sobre el terreny. Perquè el nord deixi de ser considerat com el darrer alumne de la classe.

Pere Habet

Extractes de la Carta a favor del català

■ PREÀMBUL:

D'antuvi, convé afirmar que:

—La política de promoció de la llengua catalana no es fa pas en detriment de la llengua francesa; el reconeixement oficial del català i el bilingüisme no perjudica l'existència ni el caràcter oficial del francès. No amenaça la unitat nacional.

—La política lingüística a favor del català es basa sobre la incitació i el suport i no pas sobre l'obligació: no s'obliga ningú a aprendre el català.

■ ARTICLE 1:

El Consell General dels Pirineus Orientals reconeix oficialment, al costat de la llengua francesa, el català com a llengua del departament.

Es compromet a ser un dels actors de la transmissió de la llengua i de la cultura catalanes.

■ ARTICLE 3:

Els objectius de la Carta Departamental per la Llengua Catalana són:

—de garantir la supervivència i la transmissió de la llengua catalana, cosa que implica la inversió de tendència de pèrdua de locutors catalanòfons;

—de permetre la utilització del català per cada habitant del departament que hi desitgi aprendre, sentir, parlar i llegir el català;

—d'assegurar la presència de la llengua catalana en els àmbits de la vida pública i social gràcies al desenvolupament del bilingüisme;

—de contribuir a la integració dels nousvinguts i participar a la cohesió social i al desenvolupament econòmic del departament gràcies al respecte de la personalitat lingüística i cultural catalana.

■ ARTICLE 6:

El Consell General integra el principi general de bilingüisme i/o presència del català sobre els suports indicadors i equipaments de la seva competència. El Consell General estableix convenis amb altres institucions: Estat, Generalitat... per tal d'aplicar aquests principis a la retolació present al territori i que no sigui de competència seva.

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Fiori

Aquelles flames també ens socarrimaren. Aquelles brases també eren nostres. Aquells fums també ens ofegaren. S'enlairaren des del Campo de' Fiori, única plaça de Roma sense esglésies, la més laica, animada, gatzarosa, atrafegada, envoltada de petjades dels Borja: l'hostal de la muller d'Alexandre VI, la via del Pellegrino, dissenyada pel papa mateix i vora la borgiana cancelleria. Allí cremaren viu Giordano Bruno el 17 de febrer del 1600, en ple jubileu, que havia de ser temps de perdó, reconciliació i germanor. Bruno era de la parentela, havia nascut a Noia, al nostre regne germà de Nàpols. Dominic, fou condemnat pels dominics inquisidors, amb el consentiment del papa Climent VIII. L'executaren després de set anys de martiri, que no aconseguiren tòrcer l'indòmit frare, malgrat que el tribunal —incòmode— cercava un mea culpa per tal d'absoldre'l.

L'estàtua de Giordano Bruno al centre del Campo de' Fiori, a Roma.

S'havia deixat desentenebrar pels raonaments de l'il·luminat Raimon Llull, les doctrines del qual arribaren a Nàpols des dels potentíssims focus d'irradiació internacional que foren l'Alcoi i la València dels segles XIV al XVI. Enfront de l'ortodòxia tomista, el napolità no sols trobà en l'heterodox lul·lisme el estímul per a construir un pensament independent, sinó que professà l'Art Major de Llull —mètode racionalista d'anàlisi cosmològica, que disputà l'espai a l'estreta Summa theologica del d'Aquino i que sempre han malmirat i perseguit dominics, inquisidors i botiflers— com a sistema lògic universal per a conèixer i demostrar les veritats amb raons necessàries. La fidelitat esborronà els esbirros, que contenen que "es mantingué ferm fins el darrer moment". Sobre aquelles cendres, també nostres, d'un amant del franc albir, els lliurepensadors dipositen cada any primícies de flor de primavera, que també fan homenatge a la nostra cultura.